

MEMORANDUM

CĂTRE STATUL ROMÂN

*AL CREDINCIOȘILOR GRECO-CATOLICI DIN ROMÂNIA
ȘI DIN ÎNTREAGA LUME*

Exceleței Sale Domnului Ion Iliescu - Președinte
Exceleței Sale Domnului Adrian Năstase - Prim Ministru
Domnului Răzvan Theodorescu - Ministrul Culturii și Cultelor
Doamnei Rodica Stănoiu - Ministrul Justiției
Domnului Mircea Geoană - Ministrul de Externe
Doamnei Hildegard Puwak - Ministrul Integrării Europene
Domnului Vasile Pușcaș - Ministrul Negociator și
Domnului Ioan Rus - Ministrul de Interne
Domnului Mircea Tănăsescu - Ministrul de Finanțe
Domnului Nicolae Văcăroiu - Președintele Senatului
Domnului Valer Dorneanu - Președintele Camerei Deputaților
Domnului Paul Florea - Președintele Curții Supreme de Justiție

Subiect:

DISCRIMINAREA LA CARE ESTE SUPUSĂ BISERICA ROMÂNĂ UNITĂ
CU ROMA, GRECO-CATOLICĂ, ÎN ROMÂNIA

Scop:

REPUNEREA BISERICII ROMÂNE UNITE CU ROMA, GRECO-CATOLICE,
ÎN DREPTURILE SALE FIREȘTI

MEMORANDUM AL CREDINCIOȘILOR GRECO-CATOLICI

Stimați Reprezentanți ai Statului Român,

Cu profundă mâhnire constatăm că, după mai bine de 12 ani de la Revoluția Anti-Comunistă din 1989, Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, continuă să fie discriminată.

Discriminarea se manifestă prin următoarele forme:

- Îngrădirea dreptului la justiție a Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice.
- Refuzul Statului Român de a înapoia bunurile naționalizate și confiscate de la Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică.
- Acte legislative menite să legifereze și în prezent naționalizarea și confiscarea din anul 1948.
- Permitea incitării la ură pe motive religioase.
- Refuzul Statului Român de a aplica legea și permiterea încălcării acesteia de către unii dintre funcționarii săi și de către diverse grupuri de presiune.
- Permitea demolării sau dezmembrării ilegale a lăcașurilor de cult și a altor imobile care aparțin Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolice.
- Permitea vânzării sau a distrugerii bunurilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice chiar dacă unele sunt obiecte de patrimoniu.
- Marginalizarea reprezentanților Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, în cadrul diferitelor sărbători naționale și locale organizate de autorități, la care membrii ei marcanți nu sunt invitați sau sunt marginalizați.

După 12 ani de la Revoluție, noi, credincioșii greco-catolici din România și din afara ei, ne simțim victime ale abuzului de putere al Statului Român, abuz care trebuie să înceteze de îndată.

Cu tristețe vă atragem atenția că, credincioșii greco-catolici se simt străini în propria lor țară, având senzația că se dorește suprimarea Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, din România.

Datorită lipsei de biserici, de case parohiale și alte proprietăți legate de acestea, a lipsei de clădiri în care să ne desfășurăm activitățile, foarte mulți credincioși greco-catolici nu pot să-și desfășoare în mod normal viața spirituală, neavând mijloacele necesare exprimării libere a propriei identități confesionale.

Statul Român actual nu face altceva decât să continue politica Statului Român comunist, care în 1948 a interzis funcționarea Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, și i-a confiscat toate bunurile. Din peste 2030 de biserici nu au fost recuperate decât 136, ceea ce face imposibilă funcționarea liberă și normală a Bisericii Greco-Catolice din România, clericii și credincioșii celebrând Sfintele Taine în mai mult de 350 de locuri improvizate (capele improvizate în cazul cel mai fericit, dar și garaje, săli de mese, centrale termice...). Nu s-a reușit recuperarea nici măcar a Bisericilor catedrale la Oradea, Baia-Mare sau Gherla, și nici a Bisericii Vicariale de la București!

Statul Român întreține, prin instituțiile sale centrale și locale, o atmosferă de așa-zisă “neintervenție activă” prin care încearcă să arunce obligația sa legală de restituire a bunurilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, spre beneficiarii actuali ai acestor bunuri, adică fie spre propriile sale instituții, fie spre Biserica Ortodoxă Română, fie spre terțe părți. Acest lucru este un abuz care generează dezbinare, amărăciune, confuzie și uneori chiar violență între cetățenii României.

Ca urmare a politicii ostile a Statului Român față de Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, a multiplelor intimidări, a pericolului de a-și pierde locul de muncă, în rândurile credincioșilor persistă încă teama de a se declara greco-catolici! Acest lucru reiese atât din Raportul pe 2001 al Biroului pentru Democrație, Libertate Religioasă și Muncă al Guvernului American, cât și din raportul Departamentului de Stat American referitor la libertatea religioasă din România, prezentat în anexe.

Suntem conștienți de faptul că Biserica Ortodoxă Română este majoritară și că funcționarii Statului Român sunt în majoritate ortodocși. Ca minoritari însă, alături de romano-catolici, reformați, neoprotestanți, mozaici, etc, noi ne considerăm cetățeni liberi ai acestei țări, având dreptul la o existență demnă în România, fiind îndreptățiți la protecția autorităților statului și la repararea abuzului făcut în anii 46-48. Biserica Ortodoxă Română este Biserica noastră soră, și nu ea este cea care ne-a naționalizat și confiscat bunurile, ci Statul Român. De aceea, nu mai putem accepta această dezbinare dintre credincioșii greco-catolici și cei ortodocși, făcută direct sau indirect de către Statul Român.

Statul Român actual este moștenitorul de drept și de fapt al Statului comunist, cel care între anii 1945-1989 a încercat să suprimă Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică. I-a confiscat bunurile, i-a lichidat ierarhia, i-a decimat clerul și o parte din laicii activi. Același stat comunist a urmărit și persecutat sistematic, timp de peste patru decenii, Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, organizată în clandestinitate, urmărind eliminarea oricăror urme ale existenței sale.

Atragem atenția Statului Român că majoritatea clădirilor episcopale, a școlilor, academiilor, mănăstirilor, bisericilor și a proprietăților funciare și forestiere au fost construite fie din fonduri și cu forțe proprii ale Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, fie au fost primite din partea unor autorități bisericești sau laice, altele decât Statul Român, încă dinaintea formării sale în anul 1918.

De asemenea atragem atenția Statului Român că în toată istoria noastră, nici măcar administrațiile străine sub care a stat Transilvania nu au îndrăznit să confişte lăcașurile de cult și nici alte bunuri ale Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice.

Prin acte abuzive, Statul Român și-a însușit și apoi a donat, cu de la sine putere, proprietăți pentru care și la care nu a contribuit cu nimic.

Mai mult decât atât, în încercarea de suprimare a Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, Statul Român permite chiar în prezent demolarea,

dezmembrarea, arderea sau vânzarea abuzivă a mai multor biserici greco-catolice și a altor bunuri mobile sau imobile aparținând patrimoniului acesteia.

Din aceste motive, partenerul de dialog al credincioșilor greco-catolici este și va rămâne exclusiv Statul Român până la îndeplinirea tuturor obligațiilor pe care le are în această problemă.

În Secolul XXI, în ajunul intrării României în NATO și în Uniunea Europeană, astfel de abuzuri nu mai pot fi tolerate nici în drept și nici în fapt!

Cu toate acestea, în speranța că situația din România va reveni la normal și că drepturile omului vor fi respectate, românii din țară și din afara României, inclusiv cei greco-catolici, sprijină intrarea în NATO a României. Avem în vedere aici atât faptul că reprezentanții Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, au rămas fideli documentului semnat la Snagov și sprijină în continuare integrarea României în structurile europene și euro-atlantice, cât și cazul organizației «Romania NATO Alliance» din Chicago, Statele Unite, care are în componența sa un număr important de greco-catolici și care, în luna decembrie a anului 2001, a influențat în mod hotărâtor moțiunea senatorului Richard Durbin de Illinois pentru ca România să fie admisă în NATO.

Întrucât toate demersurile legitime făcute de către ierarhii Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, către Statul Român pentru a repune Biserica noastră în drepturile ei legitime au eșuat, noi, enoriașii Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, din România și din întreaga lume, ne simțim obligați în conștiință să trecem la acțiuni proprii pentru a ne apăra drepturile.

Prin urmare, pe baza principiilor de drept, precum și pe baza unor argumente istorice, sociale, culturale și religioase enumerate în completarea acestui document, vă adresăm acest memorandum:

Cerem cu fermitate Statului Român:

Respectarea dreptului constituțional la existență al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, la celebrarea propriului cult în locuri demne, la păstoria propriilor credincioși, la exprimarea propriilor convingeri de credință. Respectarea dreptului de exprimare liberă a propriei identități confesionale a credincioșilor greco-catolici, mai cu seamă a celor care provin din familiile greco-catolice.

Încetarea imediată a discriminării și a încercărilor de suprimare a Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice.

Încetarea de urgență a demolărilor și a dezmembrărilor abuzive a bisericilor greco-catolice și punerea imediată a celor din secolele XVIII și XIX sub incidența legii nr. 422/18.07.2001, privind protejarea monumentelor istorice.

Restituirea imediată și necondiționată către Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică a tuturor bunurilor naționalizate sau confiscate de către Statul Român

comunist prin crearea unui cadru legislativ ferm, în conformitate cu Constituția României și cu toate tratatele internaționale la care Statul Român este semnat.

Restituirea bunurilor să fie rezolvată de Statul Român fără intervenția vreunei părți intermediare (parteneri, beneficiarii bunurilor, etc). Dialogul ortodox - greco-catolic, care s-a dovedit ineficient, să intervină numai pentru identificarea modalităților practice prin care greco-catolicii își vor reprimi în fapt bunurile. Abia după ce Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice îi va fi reconstituit dreptul de proprietate asupra lăcașurilor de cult și a proprietăților ce îi aparțin de drept, se va putea rezolva, în spiritul dragostei frățești, accesul la aceste lăcașuri de cult a tuturor credincioșilor, inclusiv a celor care vor să practice cultul ortodox, indiferent cum au ajuns la această alegere. Disponibilitatea în acest sens a fost manifestată de către Ierarhia Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, încă din 1990.

Abrogarea imediată a Decretul-Lege nr. 126/1990 pe motivul neconstituționalității sale. Transferarea atribuțiilor juridice ale Statului unei comisii ecleziastice mixte, care să efectueze restituirea, este ilegală, abuzivă, îngreudește dreptul la justiție al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice și eludează în mod nepermis obligațiile constituționale ale Statului.

Punerea în practică a consecințelor abrogării Decretului nr. 358/1948, efectuat prin Decretul-Lege nr. 9 din 31 decembrie 1989, prin care acesta este considerat ca fiind un act "împotriva poporului român" și prin urmare el nu poate constitui sursă de drept. Nimeni și nimic, cu atât mai puțin posesia abuzivă, prelungită în timp, sau posesia prin acte legislative neconstituționale nu pot opera schimbarea proprietății.

Urgentarea restituirii dreptului de proprietate (și punerea efectivă în posesie) asupra terenurilor agricole și forestiere de care a fost deposedată Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică.

Achitarea unor sume, ca efect reparator, în vederea refacerii infrastructurale a Bisericii Române Unite cu Roma, corespunzătoare sumelor care au fost confiscate în momentul dizolvării ei de către statul comunist și al altor bunuri care nu mai pot fi retrocedate în natură.

Dacă doriți o Românie modernă și stabilă, dacă doriți integrarea României în NATO și în Uniunea Europeană, nu admiteți ca poporul român să fie lipsit de una dintre cele mai europene componente ale sale: Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică. Întreaga responsabilitate va cădea pe umerii dumneavoastră!

Acum 110 ani, cu prilejul Memorandumului din 1892, memorandiștii de atunci, cerând drepturi pentru poporul roman, spuneau:

„Existența unei națiuni nu se discută, ea se afirmă!”

Și noi, astăzi, cerând drepturi legitime pentru Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, parafrazând faimoasa declarație, vă spunem:

Existența unei Biserici nu se discută, ea se afirmă!

Considerăm că acestea sunt drepturile noastre legitime și cerem Statului Român să le respecte în întregime. Nu dorim să apelăm la forurile internaționale pentru a ne face dreptate în propria noastră țară! Dacă Statul Român nu intervine de urgență în aceste probleme, ne vedem constrânși să ne adresăm forurilor internaționale.

Cerem Statului Român să ia exemplul altor state și să restituie integral proprietățile confiscate de la Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică.

Menționăm că dorim rezolvarea situației Bisericii noastre până la data de 25 octombrie a.c. După aceasta dată vom considera că tot ce era de făcut pe cale de negociere a fost făcut și că nu există altă soluție pentru noi decât aceea de a face apel la diferite organisme din străinătate pentru ca nedreptățile să nu mai continue.

Am dori să luați aminte la cuvintele IPS Nicolae Corneanu, Arhiepiscop al Timișoarei și Mitropolit Ortodox al Banatului, care cu multă frăție și cu mult curaj spunea:

„Nu am intrat în bisericile voastre ca să vi le furăm, ci ca să vi le dăm înapoi când va sosi ceasul.”

IATĂ, ACUM A SOSIT CEASUL!

Argumente și principii

Argumente juridice

Drepturile de proprietate și libertate religioasă sunt consfințite de către Constituția României. Statul trebuie să facă dreptate, pe temei strict juridic, și nu în funcție de numărul actual al credincioșilor, restrâns după cincizeci de ani de persecuții. Dacă și alte State ar aplica aceleași principii, ar însemna că atât la Istanbul (Constantinopol) cât și la Alexandria sau Ierusalim, ortodocșii ar trebui să nu mai existe, întrucât sunt în aceeași situație ca și greco-catolicii din România.

Bisericile noastre au aparținut de drept și de fapt eparhiilor noastre (ca persoană juridică) și nu comunităților parohiale, iar situația bunurilor unui cult, nici chiar în cazul în care credincioșii părăsesc cultul, nu poate fi legiferată de Stat, de vreme ce cultele au legi proprii în acest sens, iar Statul susține că recunoaște și respectă aceste legi. Conform dreptului canonic al Bisericii Catolice și deci și al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, trecerea de credincioși la un alt cult nu implică transferul de bunuri.

Așa cum a mărturisit recent însuși IPSS Nicolae Corneanu, Mitropolitul Ortodox al Banatului, în cartea unuia dintre cei mai mari canoniști ortodocși, Iorgu Ivan, se arată foarte clar că o biserică, o construcție, un lăcaș de cult, nu mai aparține credincioșilor o dată ce a fost sfințit și dat în uzul cultic. Aparține Bisericii ca instituție. Deci, chiar și din punctul de vedere al dreptului canonic ortodox, bisericile greco-catolice și casele parohiale trebuie restituite. Dacă Statul Român apără dreptul canonic ortodox, de ce să nu apere și dreptul canonic greco-catolic, protestant, iudaic, etc?

Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, definită în «Codul Canoanelor Bisericii Orientale» ca Biserică Mitropolitană sui iuris, are personalitate juridică, ea și toate subunitățile ei, și este reprezentată numai prin mitropolit și episcopii eparhiali. Deci orice act de diminuare a patrimoniului ei fără acordul mitropolitului sau al episcopilor este lovit de nulitate. Mai mult, Statul are obligația constituțională de a interveni prin act normativ pentru respectarea integrală și luarea în folosință a bunurilor confiscate. Aici operează principiul simetriei de drept.

Un principiu elementar de drept spune că în cazul în care o persoană juridică își încetează existența, bunurile care îi aparțin au o destinație fixată în statutul acelei persoane juridice; ori, în momentul în care Statul legiferează asupra destinației bunurilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, încalcă în mod evident un principiu fundamental de drept.

Prin restituirea lăcașurilor de cult și a caselor parohiale către Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, nu se împiedică exercitarea dreptului la libertate religioasă pentru un număr mare de credincioși ortodocși, așa cum, în mod greșit, se vehiculează ideea de la cele mai înalte nivele ale Statului Român. Actul de restituire va trebui să aibă o stipulare clară în acest sens (de exemplu folosirea alternativă a bisericilor retrocedate acolo unde va fi cazul), stipulare menită să apere dreptul la libertatea religioasă atât al credincioșilor ortodocși cât și al celor greco-catolici. Restituirea integrală a bunurilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, este o chestiune care ține de dreptul de proprietate, de onoare, de justiție și de echitate socială. Un popor care va admite o astfel de nedreptate va fi supus cu siguranță și altor nedreptăți.

Statul Român trebuie să aplice aceeași lege atât în cazul restituirii bunurilor către Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, cât și în cazul restituirii bunurilor către alte minorități etnice sau religioase cum ar fi evreii, germanii, maghiarii, respectiv romano-catolicii, reformații, unitarieni, mozaicii etc, în așa fel încât să fie eliminată discriminarea pe motive etnice și religioase.

Statul Român este semnatar al „Declarației privind principiile fundamentale de drept cu privire la victimele abuzului de putere”, adoptată de către Adunarea Generală a Națiunilor Unite, cu nr. 46/34, la 29 nov. 1984, care stipulează: “Membrii Națiunilor Unite trebuie să introducă în legislația lor norme care proscriu abuzurile de putere și prevăd reparații pentru victimele unor astfel de abuzuri. [...] În cazul în care guvernul sub autoritatea căruia au fost comise astfel de acte, nu mai există, Statul sau guvernul care i-a succedat, trebuie să asigure reparațiile pentru victime...”

Decretul Lege nr. 126 din 24 aprilie 1990 privind anumite măsuri referitoare la Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, îl considerăm un act neconstituțional! Acest Decret conține prevederi nelegale și nu a fost amendat cu prevederile Constituției României din anul 1991 (a se vedea Anexa 03) care precizează:

1. Dispozițiile constituționale privind libertățile și drepturile cetățenilor trebuie să fie interpretate și aplicate conform cu Declarația Universală a Drepturilor Omului și conform pactelor la care România a aderat.

2. Dacă există un dezacord între aceste pacte și tratate, adică între legislația română și drepturile fundamentale ale omului, legea internațională trebuie să aibă prioritate.

Argumente istorico-religioase

Unirea Transilvaniei cu România a consfințit legătura spirituală a tuturor românilor cu Europa, cu leagănul civilizației latine și universale, unire realizată în Transilvania încă din anul 1700 prin Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică. Considerăm că nu există două credințe, una catolică și alta ortodoxă, ci doar una singură, credința creștină, iar alegerea modului de manifestare al acesteia constituie una dintre libertățile esențiale ale fiecărei ființe umane.

Prin unirea cu Roma a Bisericii Române din Transilvania, românii de aici au avut acces la cultura și școlile apusene iar preoții lor au fost educați la Roma, în limba latină, și nu la Țarigrad, în limba slavonă. Episcopul greco-catolic Inochentie Micu, o personalitate emblematică pentru întreaga noastră națiune, luptând până la moarte pentru drepturile tuturor românilor din Transilvania, indiferent de confesiune.

Din punct de vedere politic, datorită recunoașterii românilor de către Sfântul Scaun și de către Europa ca o națiune europeană de-sine-stătătoare, în cadrul Imperiului Austriac, românii nu mai sunt considerați națiune tolerată în Transilvania, ci devin a patra națiune recunoscută. Eveniment de mare însemnătate pe atunci, comparabil în prezent cu intrarea României în Uniunea Europeană.

Prin studiile făcute la Roma și prin accesul la cultura latină, dascălii români greco-catolici au avut revelația originilor noastre latine, origini pe care le-au dovedit în multe studii și lucrări de specialitate. Astfel ia naștere școala Ardeleană, generatoare de mândrie patriotică, lumina care provoacă deșteptarea conștiinței naționale la români.

Școala Ardeleană este prima mișcare, cu adevărat românească, prin care a fost definită în mod clar conștiința națională: originea - daco-romană, limba - de origine latină, alfabetul - latin, numele - Român, tricolorul - cele trei provincii românești. Fruntași ai acestei școli ca: Samuil Micu, Gheorghe șincai, Petru Maior ... , au fost, cu toții, greco-catolici. Din acest punct de vedere, este demn de remarcat faptul că actul oficial de naștere a poporului român modern, european, a fost scris de către greco-catolicism.

Nimeni până la acești mari dascăli ai școlii Ardelene, nu a evidențiat atât de clar originea noastră latină. și nimeni nu ne-a identificat atât de bine ca popor. De aceea, poporul român nu trebuie să uite și nici să minimalizeze rolul fundamental jucat de greco-catolicism în istoria României.

Școala Ardeleană a fost nu numai o mișcare culturală ci și una politică, cu un impact deosebit asupra dezvoltării poporului nostru, importanța ei pentru formarea și emanciparea poporului român modern fiind comparabilă cu momentul etnogenezei noastre de după cucerirea Daciei de către romani.

La începutul secolului al XIX-lea, Gheorghe Lazăr și Gheorghe Asachi, puternic influențați de școala Ardeleană, au înființat primele școli publice românești de învățământ sistematic în Muntenia, respectiv în Moldova, cu profesori formați la școala Ardeleană. Este demn de remarcat că învățământul românesc din Principate s-a dezvoltat mai târziu, cu contribuția profesorilor formați în spiritul școlii Ardelene. Este evident că românii din fostele principate datorează greco-catolicismului primele școli publice de învățământ sistematic românesc.

Greco-catolicismul a dat României o listă impresionantă de personalități culturale și religioase: Inochentie Micu, Samuil Micu, Gheorghe șincai, Petru Maior, Gh. Barițiu, Timotei Cipariu, Andrei Mureșanu, Ioan Rațiu, I.G. Pop de Băsești, Vasile Lucaciu, George Coșbuc, Liviu Rebreanu, Ion Agârbiceanu, Iuliu Maniu, Iuliu Hossu, Corneliu Coposu și mulți, mulți alții.

Este de asemenea evident că prin revigorarea Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, este de fapt servită cauza Bisericii Lui Cristos, această Biserică fiind o punte de legătură între creștinismul de tradiție occidentală și cel de tradiție orientală.

Argumente sociale

Refacerea Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice va conduce cu siguranță la o însănătoșire a mentalității neamului românesc, influențată de flagelul numit comunism. Tocmai de aceea este necesară revigorarea tuturor instituțiilor care pot contribui la acest proces extrem de necesar.

Prin îndeplinirea cererilor prezentului Memorandum, se va da întregii lumi un mesaj clar privitor la modul în care se respectă proprietatea în România, creându-se premisele pentru o nouă renaștere, pe baze noi, a poporului român redevenit cu adevărat un popor aliniat la valorile europene.

Fără Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, integrarea României într-o Europă catolică și protestantă va fi mai dificilă. Considerăm că modelul de dezvoltare bazat pe o mentalitate creștină catolică, va face ca România să prospere și să fie imediat acceptată în rândul țărilor europene.

Odată cu recuperarea propriilor bunuri, Biserica Greco-Catolică își va putea realiza vocația socială, prin care s-a remarcat de-a lungul istoriei (burse sociale, implicarea în programele de protecție a copiilor, a bătrânilor, a persoanelor cu nevoi speciale, ajutorarea săracilor și alte acțiuni caritabile).

Bazați pe aceste argumente, considerăm că acum este momentul și datoria sacră a Statului Român să recunoască în mod oficial aceste adevăruri și să pună la loc de cinste Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, în societatea românească actuală, nu să o discrimineze sau să o suprimă.

Părerile unor mari personalități despre Biserica Română Unită cu Roma:

Ion C. Brătianu (1821-1891) marele nostru bărbat de Stat, de mai multe ori prim-ministru, participând la Revoluția din Țara Românească în 1848, declara în Parlamentul României, la 4 Decembrie 1881:

„Și trebuie să știți că descoperirea noastră națională ne-a venit de dincolo, de peste Carpați, prin acei români care au fost trimiși la Roma, unde au învățat să fie români!” (O lacrimă fierbinte, I. Șterca Șuluțiu, partea V din Memoriu, Sibiu 1883).

A. D. Xenopol scrie: „Pe lângă îmbărbătarea poporului român prin arătarea unui trecut cu atât mai glorios cu cât era mai îndepărtat, scriitorii cei mari ai Ardealului mai aplică un ridicător puternic... rușinea de a fi căzut așa de jos, când neamul se cobora din o așa mândră obârșie... aceasta idee mântuitoare deveni ridicătorul cel mai puternic al culturii neamului românesc, afundat până atunci în noianul grecismului, aceasta a fost pârguia cea mai spornică a civilizării sale.”

Nicolae Iorga: „...Nu de aici putea să vie acea lumină de care aveam noi nevoie pentru a căpăta conștiința despre noi și a ne ridica din umilință... Nota rațională a început să se facă auzită când spiritul cel nou a pătruns biruitor și aici, acel spirit nou pe care-l predicaseră întâia oară «ereticii» de peste munți.” (Istoria Literaturii Romane în sec. XVIII, 1901).

Mihai Eminescu (1850-1889), marele nostru poet național, mergând la Blaj, a rostit cuvintele memorabile: „Te salut, mică Romă! (Scrieri politice și literare, București, 1910).

Ion Eliade Rădulescu, vizitând școlile Blajului înainte de 1848, și-a descoperit capul înaintea lor, zicând: “De aici a răsărit soarele românilor!”. El știa, căci a luat parte la Revoluția din 1848

Titu Maiorescu (1840-1917), eminent critic literar și filosofic, membru al Academiei Române, mentor spiritual al «Junimii», spunea: „Că în sec. XVIII politica dinastiei de Habsburg a încercat să ne aducă sub ascultarea Papei și neizbutind, ne-a împărțit în două, n-a fost noroc. Dar că din aceasta încercare românii transilvăneni au ajuns în Cetatea Eterna, unde a reînviat în ei simțământul gintei latine, revărsându-se asupra noastră a tuturor: aceasta a fost rara fericire, care dintr-o dezbinare religioasă a înălțat neamul întreg spre o unitate de cultura națională.” (Familia, 1904).

Eugen Lovinescu spunea: „Prin contactul cu însăși obârșia neamului nostru, cu Roma, ni s-a întărit conștiința națională. În apărarea rasei lor, cei trei «cavaleri ai idealului național» (expresia lui Iorga - n.n.) S. Micu, G. șincai și P. Maior s-au istovit în numeroase lucrări de istorie și filologie. Din viziunea orașului etern a pornit, așadar, curentul latinist ce a fecundat, mai ales, conștiința neamului românesc.” (Istoria civilizației române moderne).

Sextil Pușcariu precizează: „Iar când prin aceleași porți intrară ca niște apostoli câțiva bărbați veniți de la Roma, care pe lângă știință mai aveau și

focul entuziasmului și cuvântul cald care 'ncinge, atunci a mijit și pentru noi soarele vremilor noi. Petru Maior, Gheorghe șincai, Samuel Micu și tovarășii lor au săvârșit minunea resurecțiunii poporului român și au imprimat direcția în care avea să se dezvolte spiritul public în tot cursul deceniilor următoare.” (Istoria Literaturii Române, Epoca veche, vol. I).

Emil Panaitescu, profesor universitar, scrie: „«...suntem stăpâni cu drept de succesiune peste această țară, începând de la Traian», zise categoric unul din cei dintâi episcopi ai Bisericii Unite, Ioan Inochentie Micu. Trebuie însă să-și plătească acest curaj... Ideea latinității și al obârșiei române... va deveni în sec. XIX puterea cea mare, care va mișca și va porni sufletul românesc să desăvârșească independența și unitatea națională.” (*L'origine romana con legue consequenze...*).

Victor Eftimiu, scriitor, membru al Academiei Române, cu ocazia vizitei scriitorilor români din 1923, adresează Blajului următorul omagiu: „*Scriitorii români sosesc în Blaj cu inima plină de o sfântă emoție. Blaj, cuvânt magic, răscolitor de amintiri auguste, cetatea conștiinței românești, nume ales între toate... Aici a vibrat sentimentul, cultura și idealul național! Aici s-au ridicat și au predicat vlădici, cărturari de frunte, învățători înțelepți cu dragoste de neam și de biserică... Fie numele lor în veci binecuvântate, recunoștința pentru tot ce s-a visat, pentru tot ce s-a crezut, pentru tot ce s-a înfăptuit între zidurile venerabile ale acestei cetăți de unde ne-a venit și arde încă lumina conștiinței noastre... Salve cetate latină...*”

...

Principiile Memorandumului

Principiul restituirii în integrum: acesta rămâne pe deplin valabil, fiind acceptat peste tot în jurisprudenta internațională. În acest caz se aplică în funcție de cererile Bisericii Române Unite, Greco-Catolice, și nu în funcție de aprecierile Statului sau ale unor instituții părtașe la proprietățile confiscate abuziv.

Principiul respectării Drepturilor omului: Dreptul de proprietate face parte din drepturile fundamentale ale omului, fiind o condiție indispensabilă vieții și oricărei activități umane. Acest drept este recunoscut și de către Constituția României. În cadrul Bisericii Române Unite, Greco-Catolice, dreptul de proprietate revine eparhiilor greco-catolice, singurele îndreptățite la restituirea integrală a bunurilor care le-au aparținut.

Principiul de autodeterminare: Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, este autonomă în raport cu Statul, la fel cu orice altă Biserică.

Principiul conviețuirii pașnice: Biserica Ortodoxă Română a fost, este și va fi Biserica noastră soră, indiferent de pozițiile vremelnice ale unora dintre Ierarhii săi. Acolo unde este cazul, credincioșii ortodocși vor putea, după retrocedare, să își desfășoare slujbele religioase în aceleași biserici, în alternanță cu credincioșii greco-catolici, din iubire frățească și din respectul pe care ni-l datorăm reciproc.

Comitetul de Acțiune pentru Întocmirea și Răspândirea Memorandumului

Autorul acestui MEMORANDUM este laicatul greco-catolic din România și din întreaga lume, cuprins în cele 5 Eparhii Greco-Catolice din România, în Eparhia Greco-Catolică Română din Statele Unite ale Americii, în misiuni și comunități greco-catolice din alte țări, în organizații ca ASTRU, AGRU, Asociația Juriștilor Greco-Catolici, Asociația Medicilor Catolici, Noua Mișcare Memorandistă sau altele similare.

Acest laicat este reprezentat acum și ad-hoc de un Comitet de Acțiune care cuprinde personalități dintre scriitori, profesori universitari, ziariști, medici, juriști, istorici, ingineri, funcționari de stat, oameni de afaceri, reprezentanți ai tuturor eparhiilor mai sus menționate dar și membrii ai societății civile.

Arhiepiscopia de Alba-Iulia și Făgăraș
Alexandru Cistelean - scriitor, cadru universitar
Ioan Buzași - scriitor
Sever Mureșan - avocat
Iacob Mârza - istoric, profesor universitar

Vicariatul București și vechiul Regat
Vasile Marcu – avocat
Ioan Făgețeanu - profesor universitar
Laurențiu Moisin - inginer, președinte AGRU

Episcopia de Maramureș
Gheorghe Pop - scriitor, profesor universitar

Episcopia de Cluj-Gherla
Doina Cornea - cadru universitar
Ioan Pațiu - medic
Nicolae Gudea - istoric, profesor universitar
Marcel Stirban - istoric, cadru universitar
Remus Luca - avocat

Episcopia de Oradea
Liviu Gârbea – medic
Petru Daraban - jurist
Ioan Lupa - ziarist și publicist
Aurel Rozor - medic
Cornel Ardeleanu - judecător
Filip Gheorghe - medic
Constantin Pantis - inginer
Petru Ghilea - economist

MEMORANDUM AL CREDINCIOȘILOR GRECO-CATOLICI

Felician Vaida – inginer
Episcopia de Lugoj

Preda Iosif - profesor universitar
Episcopia Greco-Catolică Română de America

Dorel Nasui - om de afaceri, inginer, Președinte
România-NATO Alliance, Chicago, S.U.A.

Mircea Sabău - profesor universitar, doctor,
Chicago, S.U.A.

Vasile Bouleanu - producător media, Chicago,
S.U.A.

Călin Călușer - doctor, șef departament radiologie
Chicago - Cook County Hospital, Chicago, S.U.A.

Marius Teodorescu - medic, profesor universitar,
University of Illinois at Chicago (ortodox)

Silvestru Moraru - profesor, Toronto

Eugen Rădășanu - inginer, Toronto

Vanda Cornea-Jones - femeie de afaceri, Aurora,
Illinois, S.U.A.

Ramona Cornea - PhD, inginer, Rockfort, Illinois,
S.U.A.

Cristina Mora - femeie de afaceri, Chicago,
Illinois, S.U.A.

Biserica Greco-Catolică Română din Paris, Franța

Magda Ioanovici - femeie de afaceri, Paris, Franța

Dan Ioanovici - arhitect, Paris, Franța.

Acest Memorandum este tradus în două limbi de circulație internațională (engleză și franceză) și trimis, spre știință, tuturor ambasadelor și misiunilor diplomatice din România, Uniunii Europene, Consiliului Europei, organizației NATO, Sfântului Părinte, Guvernelor Europene, Guvernelor American și Canadian, Congresului Statelor Unite ale Americii, organizației Amnesty International și altor organizații din țară sau străinătate.

De asemenea, va fi înaintat, spre știință, prefecturilor, autorităților locale, și altor instituții publice din România.

În momentul expedierii textului către aceste foruri, prezentul document va fi făcut public prin intermediul mass-media din România și din întreaga lume.

În plus, poate fi studiat și pe Internet la adresa www.greek-catholic.ro/memorandum, unde se adună adeziuni din întreaga lume.

MEMORANDUM AL CREDINCIOȘILOR GRECO-CATOLICI

Acest Memorandum rămâne deschis tuturor celor care sunt de acord și sprijină această acțiune pentru a fi trecuți pe lista susținătorilor. Tot în acest interval se pot primi diverse scrisori de solidaritate și susținere de la diferite instituții și organizații din țară și de peste hotare.

Cei care răspund acestui Memorandum sunt invitați să o facă la următoarea adresă:

Comitet de Acțiune Memorandum Biserica Română Unită, Greco-Catolică

O.P. 1 CP. 463

3400 Cluj-Napoca, România

e-mail: memorandum@greek-catholic.ro

ANEXE

1. Situația bunurilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, la începutul anului 1948
2. Scurt istoric al încercării de suprimare a Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, de către Statul Român comunist - Decrete și legi discriminatorii
3. Decretul-Lege nr. 126 din 24 aprilie 1990 - un act neconstituțional
4. Ineficiența și lipsa de urmări a „dialogului” cu Ierarhii Bisericii Ortodoxe Române
5. Listă cu biserici greco-catolice dărâmate, dezmembrate, arse sau lăsate în paragină, cu complicitatea Statului Român
6. Situația comparativă a bunurilor restituite până la data de 1 iulie 2002 în raport cu situația existentă în momentul „dizolvării” Bisericii Române Unite
7. Din literatura „restituirii” și a „persecuției post-comuniste”
8. Raport pentru anul 2001 al Biroului pentru Democrație, Libertate Religioasă și Muncă al Guvernului American referitor la libertatea religioasă din România

ANEXA 1

Situația bunurilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, la începutul anului 1948

Conform Șematismelor Eparhiale, situația patrimoniului întregii provincii mitropolitane care a fost confiscat abuziv odată cu instalarea la putere a Statului comunist, ateu, era următoarea:

- peste 2030 biserici și capele
- 6 biserici-catedrale și o Biserică Vicarială
- 22 mănăstiri
- 9 ordine religioase cu 28 de case conventuale
- 1504 case parohiale
- 700 edificii școlare
- 1662 alte edificii (social-culturale, economice...)
- 4 mari aziluri și orfelinate
- 34.446 suprafețe de teren agricol
- 31.007 suprafețe de teren forestier
- sume de bani în diferite conturi eparhiale, protopopiale, parohiale sau ale altor asociații care activau în cadrul Bisericii Române Unite
- 10 biblioteci mari și câteva sute de biblioteci protopopiale și parohiale
- alte bunuri mobile de inventar: obiecte de cult, colecții de tablouri, icoane, ornate preoțești...
- acțiuni la diferite societăți comerciale
- 5 tipografii

ANEXA 2

**Scurt istoric al încercării de suprimare a Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, de către Statul Român comunist
Decrete și legi discriminatorii**

Prin Decretul nr. 358 din 1948, Statul Român comunist a scos în afara legii Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, și îi confiscă toate proprietățile. Unele din aceste proprietăți sunt păstrate în custodia Statului, iar altele sunt date spre folosință Bisericii Ortodoxe Române. Episcopii împreună cu un mare număr dintre preoții și laicii greco-catolici sunt arestați pentru că au refuzat să-și părăsească credința.

Alături de arestarea episcopatului și a numeroși clerici și laici, acesta a fost epilogul unei avalanșe de măsuri și decrete menite să desființeze Biserica Română Unită cu Roma.

MEMORANDUM AL CREDINCIOȘILOR GRECO-CATOLICI

Pe lângă articolele 44 și 45 din Constituția Republicii Populare Române au mai fost emise următoarele acte normative discriminatorii:

- 11 iunie 1948 - Legea naționalizării principalelor mijloace de producție industriale, bancare, de transport, miniere și de asigurări. Prin această lege, Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, pierde o primă serie de bunuri: tipografiile, acțiunile în bănci, terenuri petroliere, etc.

- 3 august 1948 - prin decretul 176 (MO partea I A nr. 176) au trecut în proprietatea Statului toate bunurile Bisericii, congregațiilor și comunităților care au servit pentru funcționarea și întreținerea instituțiilor școlare.

- 22 august 1948 - Decretul 177 - legea cultelor din perioada guvernării comuniste, care a avut ca scop crearea unui suport legal fărădelegii comise împotriva Bisericii Greco-Catolice din România.

- 2 decembrie 1948 - Decretul-Lege nr. 358/19481 a definit situația juridică a fostului cult greco-catolic, acum desființat. (Monitorul oficial nr. 28 din 2 decembrie 1948):

Articolul 1. Ca urmare a revenirii comunităților locale (parohii) ale cultului greco-catolic la cultul ortodox român și conform cu art. 13 din Decretul 177/1948, organismele centrale și statuare ale acestui cult, cum sunt mitropolia, episcopiile, capitlurile, ordinele, congregațiile, protopopiatele, mănăstirile, fundațiile, asociațiile, ca și orice fel de instituții și organisme, de orice natură și cu orice nume, încetează, de acum, să mai existe.

Articolul 2. Bunurile mobiliare și imobiliare aparținând organismelor și instituțiilor indicate la art. 1 al prezentului Decret, cu excepția expresă a bunurilor fostelor parohii, revin statului român, care le va prelua imediat în posesie.

O comisie interministerială, compusă din delegați ai Ministerului Cultelor, Finanțelor, de Interne, al Agriculturii și Domeniilor precum și al Învățământului Public, va decide destinația acestor bunuri, care vor putea fi atribuite în parte Bisericii ortodoxe române, sau diverselor sale elemente constitutive.

- 29 decembrie 1948 - Legea 1710/1948 (MO partea I B nr. 303 din 29 decembrie 1948) care prevedea organizarea sistematică a împărțirii acestor bunuri și a celor rămase încă.

- 31 decembrie 1989 - Decretul-Lege nr. 9, privind abrogarea anumitor acte normative (Monitorul oficial nr. 9/1989):

„Cu scopul de a îndepărta imediat din legislația țării noastre anumite legi și anumite reglementări emise de către fostul regim dictatorial, care, prin caracterul lor discriminator și nedrept, au adus grave prejudicii materiale și morale poporului român, intereselor legitime ale tuturor cetățenilor, dezvoltării relațiilor normale cu alte state, Consiliul Național al FSN, decretează:

Articol unic. Sunt abrogate:

.....

MEMORANDUM AL CREDINCIOȘILOR GRECO-CATOLICI

20. Decretul nr. 358/1948 care definea situația juridică a fostului cult greco-catolic.

Semnează: Președintele Consiliului F.S.N.: Ion Iliescu

În 1989 se părea ca Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, va fi repusă în drepturile ei firești. Deși Statul Român a abrogat Decretul nr. 358/1948 la 31 decembrie 1989, câteva luni mai târziu, tot Statul Român confiscă din nou bunurile Bisericii Române Unită cu Roma, Greco-Catolice (a se vedea Anexa 03).

• 24 aprilie 1990 - Înainte de a fi votată noua Constituție, guvernul provizoriu a legalizat confiscarea din 1948 prin Decretul-Lege nr. 126 privind anumite măsuri referitoare la Biserica Română Unită cu Roma (Greco-Catolică):

Consiliul Provizoriu de Uniune Națională (CPUN), decretează:

Art. 1. Ca urmare a abrogării Decretului 358/1948 prin Decretul-lege 9/1989, Biserica Română Unită cu Roma (Greco-catolică) este recunoscută în mod oficial. Biserica Română Unită cu Roma (Greco-catolică) se organizează și funcționează conform cu regimul juridic al cultelor religioase din România.

Art. 2. Bunurile preluate de către stat, ca urmare a decretului 358/1948, și care există acum în patrimoniul statului, cu excepția marilor proprietăți agricole, sunt restituite, în starea lor actuală, Bisericii Române Unite cu Roma (Greco-Catolică).

Pentru identificarea lor, inventarierea și restituirea lor, se constituie o Comisie formată din reprezentanți ai statului și ai Bisericii Române Unite cu Roma (Greco-Catolică), numiți de către guvern.

Art. 3. Situația juridică a lăcașurilor de cult și caselor parohiale, care au aparținut Bisericii Române Unite cu Roma (Greco-Catolică) și care au fost preluate de către Biserica ortodoxă română, va fi stabilită de către o Comisie mixtă, formată din reprezentanți clericali ai celor două culte religioase, ținându-se seama de dorința credincioșilor din comunitățile care dețin aceste bunuri.

Art. 4. În localitățile în care numărul de lăcașuri de cult este insuficient, față de numărul de credincioși, Statul va sprijini construcția de noi lăcașuri de cult și va pune la dispoziția cultelor respective terenul aferent. În cazurile în care acestea nu dispun de teren, statul va contribui la constituirea de resurse financiare necesare.

• Decretul-Lege 126 din 1990 nu numai că nu a rezolvat problema proprietăților Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, confiscate de către Statul comunist, dar reprezintă chiar o nouă legiferare a acestei confiscări. Ca urmare a acestui decret, după 12 ani, doar aproximativ 5% din proprietățile inițiale ale Bisericii Române Unite cu Roma i-au fost restituite de către Statul Român. De compensații nici nu poate fi vorba (a se vedea Anexa 06).

Decretul-Lege nr. 126 din 24 aprilie 1990 - un act neconstituțional

Analiza juridică a Decretului Lege nr. 126 din 24 aprilie 1990 conduce la concluzia că acesta este un act neconstituțional! Acest Decret conține chiar și prevederi nelegale și nu a fost amendat cu prevederile Constituției României votată în 1991.

În primul rând, pentru că o mare parte din proprietățile Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, și anume domeniile acesteia, nu se dau înapoi.

În al doilea rând, toată această „restituire” se afla tot sub controlul aceluia care a făcut confiscarea inițială, adică a Statului, care numește „prin hotărâre de guvern” pe cei care vor face parte din comisie (vezi Art. 2).

În al treilea rând, Statul Român își delegă autoritatea statală unei comisii formate din clerici. Art. 3 al aceluiași decret stipulează următoarele:

„Situația juridică a lăcașurilor de cult și a caselor parohiale care au aparținut Bisericii Române Unite cu Roma (Greco-Catolică) și au fost preluate de Biserica Ortodoxă Română se va stabili de către o comisie mixtă, formată din reprezentanți clericali ai celor două culte religioase, ținând seama de dorința credincioșilor din comunitățile care dețin aceste bunuri.”

Acest lucru este în mod evident neconstituțional întrucât puterea legislativă a Statului (în ce privește stabilirea situației juridice a unor bunuri) nu poate fi delegată unei comisii mixte formate din reprezentanți clericali ai unor culte religioase! Mai mult decât atât, reglementarea juridică nu se poate face ținând seama de „dorința credincioșilor din comunitățile care dețin aceste bunuri” întrucât nu poate fi vorba de organizarea unui referendum în ceea ce privește dreptul de proprietate al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice.

Inclusiv formularea „credincioșilor din comunitățile care dețin aceste bunuri” este ilegală, nu numai pentru că încalcă dreptul canonic al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, dar și pentru că, aceste bunuri nu au fost niciodată deținute de credincioșii în chestiune și cu titluri legale de proprietate, ci au fost confiscate de către Statul Român și date în folosință Bisericii Ortodoxe Române.

Este evident că nu poate fi vorba aici despre credincioși - căci ei sunt liberi să-și mărturisească credința pe care o preferă, fapt garantat de însăși Constituția României - ci despre posesia bunurilor imobile.

În plus, acest Decret-Lege pretinde că lăcașurile de cult „au fost preluate” de către Biserica Ortodoxă Română (ceea ce este în contradicție cu art. 2 al Decretului-Lege 358/1948).

Articolul 3 din Decretul 126/1990 scoate din competența instituțiilor judecătorești rezolvarea dreptului de proprietate asupra lăcașurilor de cult și a caselor parohiale și instituie o „rezolvare” prin dialog de către așa-zisele comisii mixte care trebuie, însă, să țină seama de dorința credincioșilor care dețin aceste bunuri.

Astfel, printr-un alt abuz de putere, Statul Român mai conferă și dreptul de judecată tocmai celui care stăpânește bunurile Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, obținute prin confiscarea lor tot de către Stat!

Este pur și simplu o monstruoasă juridică ce trebuie abrogată!

Este evident că prin prevederile sale, Decretul-Lege 126/1990 îngrădește dreptul la justiție a Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, fapt care contravine articolului 21 din Constituția României conform căruia:

“Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertății și intereselor sale legitime. Nici o lege nu poate îngrădi exercitarea acestui drept.”

În concluzie, Decretul Lege nr. 126, din 24 aprilie 1990, este un act neconstituțional și trebuie înlocuit cu legi clare prin care Statul Român să repare nedreptățile săvârșite împotriva Bisericii Române Unite!

ANEXA 4

**Ineficiența și lipsa de urmări a „dialogului”
cu Ierarhii Bisericii Ortodoxe Române**

Soluția propusă în Decretul-Lege 126/1990 ca diferendele să se rezolve prin dialog cu Biserica Ortodoxă Română au acutizat și mai mult problemele. Nu s-a rezolvat aproape nimic, iar cramponarea Ierarhilor Bisericii Ortodoxe Române și a Statului de șantajarea printr-un dialog în care Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, nu i se recunoște dreptul de proprietate asupra propriilor bunuri, a dus la o prelungire a nedreptăților și la apariția a numeroase situații conflictuale pe care autoritățile le-au tratat cu superficialitate și părtinire în favoarea majorității ortodoxe.

Decretul 126/1990 nu a făcut altceva decât să creeze tensiuni sociale între credincioșii ortodocși și cei greco-catolici, a generat o serie de acțiuni în justiție pe banii contribuabilului și nu a condus, în nici un fel, la soluționarea problemei proprietății Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice.

Toate acțiunile Ierarhiei Greco-Catolice, fie cu Statul, fie cu Ierarhii Bisericii Ortodoxe Române, s-au dovedit inutile (Nici acțiunile laicului nu au dus la rezultate mai bune, deși au fost numeroase și multilaterale). O demonstrează clar procentul bunurilor restituite și folosite, procent în cadrul căruia ponderea proprietăților recuperate prin instanță sau prin acțiuni în forță a laicului este covârșitoare în raport cu ponderea pe care o au cele câștigate prin lucrările Comisiei Mixte de Dialog.

Astfel în cele șase runde ale întâlnirilor Comisiei Mixte de Dialog la nivel înalt dintre greco-catolici și ortodocși s-a reușit retrocedarea efectivă a doar unui număr de șase biserici (în anul 2002 au mai fost restituite încă trei în acest cadru al dialogului), slujirea alternativă fiind refuzată în toate cazurile cerute de Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică. Acest lucru s-a întâmplat în timp ce prin

MEMORANDUM AL CREDINCIOȘILOR GRECO-CATOLICI

alte mijloace, procese sau forță, s-a reușit recuperarea a peste 100 de lăcașuri de cult, în afara acțiunii cadrului creat de decretul 126.

Prezentăm mai jos situația reală a raportului cereri-rezultate din cadrul celor șase runde de dialog:

1. Biserici revendicate, în această etapă de refacere a Bisericii Greco-Catolice din România, în cadrul Comisiei Mixte de Dialog, la întâlnirea din 4 noiembrie 1999, ce a avut loc la Oradea:

Episcopia	Oradea	Maramureș	Cluj-Gherla	Alba-Făgăraș	Lugoj	Total
Catedrale	1	1	1	-	-	3
Protopopiale	4	11	7	18	8	48
Biserici	5	17	24	34	29	109
Total	10	29	32	52	37	160

2. Localități în care s-a cerut să se facă slujbe alternative:

Episcopia	Oradea	Maramureș	Cluj-Gherla	Alba-Făgăraș	Lugoj	Total
	43	59	40	75	10	227

3. Biserici reprimate în urma celor hotărâte de Comisia Mixtă de Dialog:

Episcopia Oradea	1- Biserica din Baia de Criș, jud. Bihor
Episcopia Maramureș	0
Episcopia Cluj- Gherla	2- Biserica din Unirea și Biserica din Ocna Dej, jud. Cluj
Episcopia Alba- Făgăraș	2- Biserica din Petelea, jud Mureș Biserica din Cetatea de Baltă, jud. Alba
Episcopia Lugoj	1- Ghelari, jud. Hunedoara
Total	6 biserici

4. Localități în care s-a aprobat folosirea alternativă a fostei biserici greco-catolice:

Total: 0 biserici

În anul 2002 au mai fost retrocedate trei biserici: la Visag - jud. Maramureș, la Pricaz - jud. Hunedoara și la Decea - jud. Alba (biserica ortodoxă).

În cei 12 ani ce s-au scurs de la căderea comunismului s-au înregistrat:

- cereri sau plângeri locale ale parohiilor reînființate pentru biserică, case parohiale, pământuri bisericesti;

- cereri ale episcopilor pentru restituirea marilor clădiri, sedii episcopale, biserici-catedrale, clădiri școlare (grădinițe, școli de meserii, licee, academii teologice);

- acțiuni în forță ale laicatatului, dar bazate pe decizii judecătorești (când organele Statului nu au fost în stare să aplice legea). Ultimul caz mult mediatizat: Ocna Mureș;
- memorii în presă, memorii la instituțiile Statului, lucrări cu scop „retrocedant”, așa-zisa literatură a restituirii (primul, la 29.1.1990 către Ministerul Cultelor și apoi, în serie, către guverne, ministere, președintele Statului și chiar guvernelor străine: vezi A. Moisin, Mărturiile prigoanei contra Bisericii Române Unite cu Roma (Greco-Catolică) între anii 1990-1995, Sibiu, 1995.

ANEXA 5

Listă cu biserici greco-catolice dărâmate, dezmembrate, arse sau lăsate în paragină, cu complicitatea Statului Român

Cadrul legal existent în România nici măcar nu conservă patrimoniul Bisericii Române Unite cu Roma, care poate fi în continuare înstrăinat terților, se află într-o degradare continuă sau chiar poate fi șters de pe fața pământului.

În acest sens, vă prezentăm mai jos o listă cu câteva biserici aparținând patrimoniului Bisericii Greco-Catolice din România, care au fost dărâmate-demontate, urmează a fi dărâmate, sau sunt în pericol de dărâmare-dezmembrare:

Biserici care au aparținut Bisericii greco-catolice și au fost demolate, dezmembrate sau arse, fiind dispărute:

1. Biserica din **Tritenii de Jos**, jud. Cluj, de piatră, 1838 (anul edificării), Sfinții Arhangheli (Hramul), monument istoric - dărâmată în anul 1995
2. Biserica din **Băișoara**, jud. Cluj, de lemn, 1852, renovată în 1894, Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril - dezmembrată în anul 2001, 14 septembrie
3. Biserica din **Vadu-Izei**, jud. Maramureș, de piatră, 1884, Sf. Nicolae, prima biserică românească de piatră din Maramureșul istoric într-o perioadă în care românii puteau construi doar biserici de lemn - dărâmată în anul 2001, începând cu 21 septembrie
4. Biserica din **Șmig**, jud. Sibiu, de piatră, 1866, terminată în 1892, Sf. Ioan Botezătorul - dărâmată în anul 2000
5. Biserica din **Craiova**, jud. Olt, de piatră, 1938, „Buna Vestire” - dărâmată în anul 1995, 18 septembrie (într-o noapte cu ajutorul armatei)
6. Biserica din **Valea Largă**, jud. Mureș - de lemn, 1695, Adormirea PF Maria, monument istoric - dezmembrată în jurul anului 1994
7. Biserica din **Ghiolt**, jud. Cluj, de lemn, 1809, Sfinții Arhangheli, monument istoric - dezmembrată în jurul anului 1990
8. Biserica din **Bont**, jud. Cluj, de lemn, 1829, renovată în 1898 și 1932, Sfinții Arhangheli, monument istoric - dezmembrată în anul 1996

9. Biserica din **Călărași**, jud. Cluj, de lemn, 1804, Sfinții Arhangheli, monument istoric - dezmembrată în jurul anului 1992

10. Biserica din **Solona**, jud. Sălaj, de lemn, 1984-1985, Sf. Nicolae - arsă de localnici în anul 2001, noiembrie.

...

De fapt, după anul 1989, s-a continuat o practică folosită și în perioada comunistă. Câteva exemple aflate întâmplător, fără să existe cercetări temeinice în acest sens:

Biserica din **Chiherul de Jos**, jud. Mureș, de lemn, 1837, Sf. Nicolae, monument istoric - dezmembrată înainte de revoluție

Biserica din **Valea Groșilor**, jud. Cluj, de lemn, 1887, Sfinții Arhangheli, monument istoric - dezmembrată înainte de revoluție (~ anul 1980)

Biserica din **Codreni**, jud. Sibiu, de lemn, 1877, Sfinții Arhangheli - dezmembrată înainte de revoluție (aici exemplele pot fi mult mai numeroase)

Biserica din **Goganvarolea**, jud. Sibiu, de piatră, 1889, Sfinții Arhangheli - dărâmată în anul 1976 (aici a fost demolată și casa Parohială)

...

Biserici construite de greco-catolici peste care se construiesc în prezent noi și mari biserici ortodoxe ca să se justifice demolarea celor existente:

1. Biserica din **Ungheni**, jud. Mureș, de piatră, 1858, Preasfânta Treime

2. Biserica din **Urca**, jud. Cluj, de piatră, 1862, Sfinții Arhangheli

Menționăm faptul că Statul nu a dispus până în prezent încetarea lucrărilor în aceste două cazuri, și nici nu a luat nici o măsură împotriva încălcării legii, la cele care au fost dărâmate, dezmembrate.

Biserici construite de greco-catolici lângă care se construiesc în prezent noi și mari biserici ortodoxe ca să se justifice demolarea, dezmembrarea celor existente:

1. Capela greco-catolică din **Sibiu**, cartierul Lazaret - edificiu construit de înalți Prelați Greco-Catolici - în prezent la o mică distanță se construiește o biserică ortodoxă

2. Biserica din **Iara**, jud. Cluj, de lemn, 1851, Sf. Arhangheli Mihail și Gavril - în prezent la o mică distanță se construiește o biserică ortodoxă

3. Biserica Mănăstirii de la **Nicula**, jud. Cluj, de piatră, 1879, Adormirea Maicii Domnului - în prezent la o mică distanță se construiește o mare Biserică ortodoxă, lucrări care afectează vechea biserică; aici instanța a oprit lucrările, dar ortodocșii ignoră hotărârea instanței. Mai mult, la 25 aprilie a.c, Guvernul alocă șantierului de la Nicula 2 miliarde de lei pentru continuarea lucrărilor, ignorând hotărârea instanței.

Biserici în pericol de dărâmare (lăsate în paragină) care sunt revendicate de Biserica Română Unită, dar decât să fie retrocedate mai bine sunt lăsate, sau chiar ajutate, să se distrugă, fiind închise și nefolosite de comunitățile ortodoxe:

MEMORANDUM AL CREDINCIOȘILOR GRECO-CATOLICI

1. Biserica din **Săndulești**, jud. Cluj, de piatră, 1702, Sf. Arhangheli, monument istoric - părăsită, neutilizată de ortodocși

2. Biserica din **Rodna**, jud. Bistrița Năsăud, de piatră, 1825, renovată în 1859, Sf. Gheorghe, monument istoric - părăsită, neutilizată de ortodocși (Parohia greco-catolică are toate autorizațiile necesare restaurării ei)

3. Biserica din **Sângeorzul Nou**, jud. Bistrița Năsăud, de lemn, Sf. Nicolae - părăsită, neutilizată de ortodocși

4. Biserica din **Ungureni**, jud. Maramureș, de piatră, 1985, Cuvioasa Paraschiva - părăsită, neutilizată de ortodocși, într-un stadiu avansat de degradare

5. Biserica din **Vima Mare**, jud. Maramureș, Sf. Gheorghe - utilizată doar o singură dată pe lună

6. Biserica din **Pintic**, jud. Cluj, de lemn, 1822-1827, Sf. Arhangheli Mihail și Gavril - este nefolosită

7. Casă Parohială și Biserică din **Baia de Arieș**, de piatră, Sf. Anton și sf. Maria - lăsate în paragină, acum sunt o ruină

...

Biserici renovate necorespunzător, descompletate, sau în curs de „renovare”:

1. Biserica din **Sălișteea Nouă**, jud. Cluj, de lemn - a fost renovată necorespunzător

2. Biserica din **Târgu Mureș**, jud. Mureș, de piatră - a fost renovată necorespunzător (pictură unică în România fiind o copie a Catedralei „Sf. Petru” din Roma) - str. Cuza Vodă nr. 81

3. Biserica din **Bistrița**, jud. Bistrița Năsăud, de piatră, Intrarea în Biserică a PF Maria, monument istoric, fosta mănăstire benedictină apoi franciscană - a fost renovată necorespunzător (iconostasul și pictura au fost înlocuite)

4. Biserica mare din **Maieru**, jud. Bistrița-Năsăud, de piatră, 1873 - se pregătește schimbarea vechiului iconostas (realizat la Viena) cu unul care corespunde iconografiei ortodoxe

5. Biserica mică din **Maieru**, jud. Bistrița-Năsăud, de lemn, 1835, Cuvioasa Paraschiva aparținând patrimoniului UNESCO - au dispărut fără urmă 8 icoane

ANEXA 6

**Situația comparativă a bunurilor restituite până la data de 1 iulie 2002
în raport cu situația existentă în momentul
„dizolvării” Bisericii Române Unite**

Arhieparchia de Alba-Iulia și Făgăraș (inclusiv bunurile din Vicariatul de București)

Situația actuală - 2002		Situația în anul 1948
42	Biserici și capele din totalul de	686
0	Mănăstiri din totalul de	10
8	Case parohiale din totalul de	471
0	Edificii școlare din totalul de	306
17	Alte edificii din totalul de	474
850 hectare	Suprafețe de teren agricol din totalul de	12800 hectare
30 hectare	Suprafețe de teren forestier din totalul de	9500 hectare
0 lei ca fond reparatoriu	Sume de bani în diferite conturi din totalul de	Au existat dar nu se cunoaște valoarea totală
0	Biblioteci din totalul de	3 mari și numeroase altele parohiale
0	Alte bunuri mobile de inventar din totalul de	Au existat dar toate inventarele au fost confiscate

MEMORANDUM AL CREDINCIOȘILOR GRECO-CATOLICI

Eparhia de Oradea

Situația actuală - 2002		Situația în anul 1948
9	Biserici și capele din totalul de	266
0	Mănăstiri din totalul de	7
11	Case parohiale din totalul de	184
7	Edificii școlare din totalul de	8
12	Alte edificii din totalul de	82
380 hectare	Suprafețe de teren agricol din totalul de	920 hectare
0 hectare	Suprafețe de teren forestier din totalul de	8779 hectare
0 lei ca fond reparatoriu	Sume de bani în diferite conturi din totalul de	Au existat dar nu se cunoaște valoarea totală
0	Biblioteci din totalul de	2 mari și numeroase altele parohiale
0	Alte bunuri mobile de inventar din totalul de	Au existat dar toate inventarele au fost Confiscate

Eparhia de Cluj-Gherla

Situația actuală - 2002		Situația în anul 1948
19	Biserici și capele din totalul de	537
0	Mănăstiri din totalul de	1
6	Case parohiale din totalul de	387
6	Edificii școlare din totalul de	220
7	Alte edificii din totalul de	943
320 hectare	Suprafețe de teren agricol din totalul de	10377,64 hectare
10 hectare	Suprafețe de teren forestier din totalul de	3768,32 hectare
0 lei ca fond reparatoriu	Sume de bani în diferite conturi din totalul de	Au existat dar nu se cunoaște valoarea totală
0	Biblioteci din totalul de	3 mari și numeroase altele parohiale
0	Alte bunuri mobile de inventar din totalul de	Au existat dar toate inventarele au fost confiscate

MEMORANDUM AL CREDINCIOȘILOR GRECO-CATOLICI

Eparhia de Maramureș

Situația actuală - 2002		Situația în anul 1948
23	Biserici și capele din totalul de	312
0	Mănăstiri din totalul de	2
17	Case parohiale din totalul de	268
7	Edificii școlare din totalul de	93
3	Alte edificii din totalul de	49
176 hectare	Suprafețe de teren agricol din totalul de	3726 hectare
12 hectare	Suprafețe de teren forestier din totalul de	2257 hectare
0 lei ca fond reparatoriu	Sume de bani în diferite conturi din totalul de	Au existat dar nu se cunoaște valoarea totală
0	Biblioteci din totalul de	7 mari și numeroase altele parohiale
0	Alte bunuri mobile de inventar din totalul de	Au existat dar toate inventarele au fost confiscate

Eparhia Lugoj

Situația actuală - 2002		Situația în anul 1948
43	Biserici și capele din totalul de	229
0	Mănăstiri din totalul de	2
24	Case parohiale din totalul de	194
17	Edificii școlare din totalul de	187
0	Alte edificii din totalul de	-
221,8 hectare	Suprafețe de teren agricol din totalul de	6622 hectare
35 hectare	Suprafețe de teren forestier din totalul de	6702 hectare
0 lei ca fond reparatoriu	Sume de bani în diferite conturi din totalul de	Au existat dar nu se cunoaște valoarea totală
Biblioteca eparhială recuperată parțial	Biblioteci din totalul de	1 mari și numeroase altele parohiale
Recuperate în proporție mai mică de 5%	Alte bunuri mobile de inventar din totalul de	Au existat dar toate inventarele au fost confiscate

Din literatura “restituirii” și a “persecuției post-comuniste”

Alexandru Rațiu “Persecuția Bisericii Române Unite”, editura Imprimeriei de Vest, Oradea, 1994.

Anton Moisin “Mărturiile prigoanei contra Bisericii Române Unite (Greco-Catolice) între anii 1990-1995”, Victoria, 1995. p. 96-106 poziții oficiale ale conducerii Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, referitoare la persecutarea acestei biserici p. 107-173 - noua Mișcare Memorandistă... demască prigoana p. 633-695 - clerici și laici din toată România și din țări europene protestează în scris...

Anton Moisin “Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, sub regimul democratic instaurat în noiembrie 1996 (noiembrie 1996 - octombrie 1998)”, Victoria, 1998. p. 72-82 - proteste la foruri internaționale și guvernele străine

Ioan M. Bota, Cicerone Ionițoiu, „Martiri și mărturisitori ai Bisericii din România (1948-1989)”, Editura Patmos, Cluj-Napoca, 1998.

Silvestru Augustin Prunduș, Clemente Plăianu, „Catholicism și ortodoxie românească, Scurt istoric al Bisericii Române Unite”, Casa de Editură Viața Creștină, Cluj-Napoca, 1994.

Vasile Marcu „Drama Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice”, București, 1996.

**Raport pentru anul 2001 al Biroului pentru Democrație,
Libertate Religioasă și Muncă al Guvernului American
referitor la libertatea religioasă din Romania**

Două Rapoarte ale Departamentului de stat S.U.A., cu privire la anul 2001, punctează cu minus prestația Guvernului în dreptul respectării libertăților religioase și de conștiință din România (26 octombrie 2001, respectiv 4 martie 2002 - un raport mai general cu privire la respectarea drepturilor omului în România). În ambele rapoarte se recunoaște că, deși libertatea religioasă este asigurată de Constituție, există unele abuzuri din partea unor reprezentanți ai autorităților locale și respectiv ai clerului ortodox, care nu sunt încă suficient de pregătiți să înțeleagă dimensiunea europeană a libertății religioase.

Prezentăm în continuare modul în care libertatea religioasă din România este percepută la Washington:

Raport privind libertatea religioasă în România

Biroul pentru Democrație, Libertate Religioasă și Muncă al guvernului american a publicat la 26 octombrie 2001, un raport privind libertatea religioasă în România (disponibil în engleză aici.) Acest raport face o analiză amplă și competentă a situației religioase din țara noastră, structurată în patru mari capitole. În introducerea la raport, încă din primul paragraf se recunoaște că, deși libertatea religioasă este asigurată de Constituție, există unele probleme din partea autorităților locale și respectiv a clerului ortodox. De asemenea, se mai afirmă că: „Opoziția Bisericii Ortodoxe Române în restituirea proprietăților religioase către alte culte, în special a bisericilor greco-catolice, rămâne o problemă.”

Demografia religioasă

Primul capitol, „Demografia religioasă”, prezintă un tablou al cultelor din România, fiind enumerate toate cele 15 culte recunoscute oficial, precum și câteva din cele nerecunoscute, dar care activează pe teritoriul țării noastre. Interesante sunt datele unui sondaj preluat de acest raport: „Conform unui sondaj național efectuat în februarie 2001, 23% dintre cei chestionați au spus că merg regulat la biserică; 24% afirmă că merg de câteva ori pe lună; 29% merg de câteva ori pe an; 13% o singură dată pe an sau mai puțin; 11% nu merg de loc la biserică. Același sondaj indică faptul că 86% dintre cetățeni consideră că Biserica este instituția în care au cel mai mult încredere.”

Statutul libertății religioase

Capitolul al doilea, cu titlul „Statutul libertății religioase”, cuprinde mai multe secțiuni. Prima, „Cadrul legal”, subliniază faptul că „Constituția asigură libertatea religioasă”, dar, în mod straniu, în principal pe baza unui decret datând din timpul regimului comunist, și anume decretul 177 din 1948. Acest decret, se spune în raport, „permite statului un considerabil control asupra vieții religioase”. „Din punct de vedere tehnic”, se continuă în raport, „nici unul dintre articole nu a fost abrogat”. Decretul din 1948 recunoștea 14 culte, la care un decret din 1989 a mai adăugat cultul greco-catolic. Raportul continuă: „Secretariatul de Stat pentru Culte afirmă că datorită unei clauze a decretului 177 din 1948, recunoașterea unor noi culte o poate decreta doar Prezidiul Marii Adunări Naționale, o instituție din epoca comunistă care nu mai există acum. Deoarece legislația nu a mai fost actualizată, Secretariatul de Stat consideră că înregistrarea oricărui alt nou cult este imposibilă.”

Numărul de credincioși ai fiecărui cult, conform controversatului recensământ din 1992, determină procentul alocat din buget fiecărui cult. Astfel, „în 2000, guvernul a alocat Bisericii Ortodoxe 235 de miliarde de lei, Bisericii Romano-Catolice 14 miliarde de lei, Bisericii Greco-Catolice 20 miliarde de lei, și Bisericii Reformate 6 miliarde de lei, pentru construcții și reparații de biserici”. Raportul analizează în continuare problema

misionarilor și a vizelor pentru ei, precum și proiectul legii cultelor, respins în februarie 2000 și repropus exact în aceeași formă în februarie 2001.

A doua secțiune a primului capitol poartă titlul „Restricții ale libertății religioase”. Este preluată ideea din introducere, și anume a problemelor cauzate de autoritățile locale și clerul ortodox. „Se pare că din partea autorităților nu există o înțelegere clară a conceptului de prozelitism”. Raportul mai arată că, confesiuni precum ortodoxii de rit vechi, martorii lui Iehova sau mormonii nu au reușit să se înregistreze legal. În urma unui proces din martie 2000, Curtea Supremă a stabilit că martorii lui Iehova reprezintă un cult creștin, cerând Secretariatului pentru Culte să îi recunoască. Secretariatul a refuzat, Curtea Supremă obligând Ministerul Culturii și Cultelor să plătească o amendă zilnică de 500 de lei, până pe 9 mai 2001.

Raportul continuă cu o analiză a problemei lăcașurilor de cult. Astfel, se afirmă că mai multe culte nerecunoscute au făcut eforturi pentru a achiziționa proprietăți, întâmpinând piedici și amânări succesive. Începând din mai 2001, noul guvern a instituit noi legi care nu mai fac diferențe între cultele recunoscute și nerecunoscute în problema lăcașurilor de cult. Procesul de obținere a aprobărilor necesare s-a îngreunat însă, apărând și un factor subiectiv: o comisie decide „oportunitatea” construirii unui lăcaș de cult.

Sunt raportate și încălcări ale libertății religioase. Astfel, Biserica Adventistă declară că a întâmpinat dificultăți în obținerea aprobării pentru anumite manifestări publice. „Chiar și atunci când Biserica a obținut aprobarea, preoții ortodocși au incitat populația locală împotriva evenimentelor organizate de Biserica Adventistă.” În ianuarie 2001, unui director al unei școli din Târgu Neamț, la presiunea preotului ortodox din localitate, i s-a cerut să demisioneze deoarece aparținea cultului martorii lui Iehova.

În problema retrocedărilor este menționat decretul 94 din 2000, conform căruia trebuia să se retrocedeze 10 clădiri fiecărei unități teritoriale, aparținând fiecărui cult, ale cărui proprietăți au fost sechestrate. Până acum însă, se scrie în raport, „nu a fost retrocedată nici o proprietate” (de altfel aceasta a fost abrogată de noul guvern instalat în România).

Cazul Bisericii Greco-Catolice este prezentat pe larg. „Biserica Greco-Catolică a avut mai puțin succes decât alte grupuri în recâștigarea proprietăților.” Se amintește că și în acest an, există aproximativ 105 locuri în care Biserica Greco-Catolică își desfășoară cultul în locuri publice (școli, spitale, săli de cultură, altele). Este dat ca exemplu bun Eparhia de Lugoj, care se bucură de cele mai multe biserici retrocedate, mulțumită în mare măsură Mitropolitului ortodox Corneanu. „Ca și consecință a acestui gest însă, Sfântul Sinod l-a marginalizat pe Mitropolitul Corneanu”, se spune în raport. Este analizată și activitatea comisiei mixte ortodoxo - greco-catolice, care, constată raportul, este inefficientă.

Ultima secțiune a capitolului al doilea, „Convertiri religioase forțate”, informează că, în România, din fericire, nu au existat asemenea cazuri în anul 2001.

Atitudini sociale

Capitolul al treilea, „Atitudini sociale”, pornește de la constatarea că „în general relațiile dintre diferitele culte sunt pașnice”. Totuși sunt amintite unele cazuri triste: „În mai 2001 de exemplu, un preot ortodox a bătut un misionar mormon pe străzile Piteștiului. [...] În 20 iunie 2001, membri ai Noii Drepte au bătut patru misionari mormoni în București.”

Raportul continuă afirmând că: „Domenia de secole a Bisericii Ortodoxe, și statutul ei de religie majoritară, au condus la împotrivirea acestei Biserici la ideea de existență a altor culte. Astfel, acțiunile altor culte de a-și atrage membri sunt percepute de Biserica Ortodoxă ca și încercare de a-i diminua numărul de credincioși. Datorită influenței ei puternice, puțini politicieni au curajul să susțină legi sau măsuri care ar fi în defavoarea Bisericii Ortodoxe.”

Mai multe culte se plâng de faptul că asistența religioasă în spitale, case de copii și azile este făcută în general de preoți ortodocși, accesul clerului altor culte fiind îngreunat. Greco-catolicii, bapțiștii și pentecostalii au raportat cazuri în care clerul ortodox s-a împotrivit înmormântării propriilor credincioși în cimitirele ortodoxe, care de cele mai multe ori aparțin de drept Bisericii Greco-Catolice. Într-un alt caz, preoți ortodocși au bătut copii pentru că au mers la întâlniri adventiste. Din nou este tratat pe larg cazul Bisericii Greco-Catolice, subliniindu-se că tensiunile s-au diminuat în mare parte datorită deciziei greco-catolicilor de a-și construi noi biserici. Raportul citează cazuri în care ortodocșii preferă să țină o biserică închisă, deși ei folosesc o alta, sau demolează fosta biserică decât să o dea greco-catolicilor. În Bixad, greco-catolicii au obținut pe hârtie mănăstirea, dar oficialitățile locale nu pun în aplicare decizia legală.

În continuarea raportului este analizată problema anti-semitismului, a rasismului și a xenofobiei. Astfel, se notează în raport, „continuă publicarea de articole anti-semite [...] se încearcă reabilitarea dictatorului Mareșal Antonescu. Trei cărți despre secte și ecumenism, semnate de un diacon ortodox, pentru uz școlar, conțin idei anti-semite, pro-fasciste și anti-ecumenice.” Este amintită și publicarea de către Corneliu Vadim Tudor a două glume anti-semite - în final liderul PRM a trebuit să trimită comunității evreiești o scrisoare prin care își cerea scuze.

Politica guvernului american

Ultimul capitol al raportului informează asupra modului în care Statele Unite s-au informat despre situația religioasă din România. Se subliniază totodată faptul că, la începutul anului 2001, guvernul american și-a repetat obiecțiile față de proiectul de lege a cultelor. Pentru a face cunoscută situația religioasă din România în SUA, în organizarea Ambasadei din România, în iunie 2001, un grup de clerici aparținând mai multor culte a călătorit prin Statele Unite timp de trei săptămâni. □